

зашкільних навчальних закладів. Матеріали науково-практичної конференції 30-31 березня 2006 р. – К.: Ч. 2, видавництво «Грамота». – С. 179 – 188.

6. Intel ЕкоУкраїна – 2007 Національний етап міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів Intel® ISEF 2007.- К.: 2007. – 12 с.
7. URL: www.nenc.gov.ua.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «АНТРОПОЛОГІЯ»

Власенко Н.О. (Полтава)

Сучасний період розвитку вищої освіти в Україні підпорядкований ідеї європейської інтеграції, що реалізується на даному етапі впровадженням у всі галузі навчально-виховної діяльності нашої держави принципів Болонського процесу. Одним з найважливіших аспектів інтеграційних процесів, які відбуваються в європейському освітньому просторі, є запровадження нових технологій системи навчання. Такою технологією є отримана в результаті досліджень та прогресивної розробки світовими фахівцями в галузях педагогіки та методики навчання і виховання кредитно-модульна система організації навчального процесу. Її основною метою є покращення рівня підготовки фахівців, формування високоосвічених спеціалістів, соціально зрілих і творчих особистостей, які, пройшовши курс теоретичного і практичного навчання, зможуть кваліфіковано, професійно виконувати свої посадові обов'язки, використовувати отримані у навчальних закладах знання, уміння й навички. Повною мірою це стосуються майбутніх працівників галузі освіти – вчителів, викладачів, вихователів тощо, які проходять підготовку у вищих навчальних закладах. Цей контингент фахівців не лише використовуватиме дану систему навчання для отримання знань, а й застосовуватиме її при подачі навчального матеріалу учням і студентам.

Формами, які використовуються при організації навчання в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу є лекції, практичні, семінарські, лабораторні заняття, усі види практик, а також розмаїття індивідуальної та самостійної роботи. Індивідуальна робота студентів є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність [3].

У загальному контексті підготовки спеціалістів з вищою освітою науково-дослідна робота студентів – один із методів навчання й виховання, який дає можливість направити науковий і трудовий потенціал студентів на вирішення прикладних завдань. Одним із найважливіших завдань науково-дослідної роботи вищого навчального закладу є налагодження та якнайповніше використання зв'язків науково-дослідної роботи з навчально-виховним процесом [2].

В останні роки, у зв'язку із запровадженням нових технологій системи навчання, активно починає функціонувати науково-дослідна робота серед студентів при вивченні фахових теоретичних курсів, зокрема дисципліни «Антропологія», яка є невід'ємною складовою процесу підготовки майбутніх вчителів, викладачів та науковців біологічного спрямування.

Питання про походження людини належить до найважливіших проблем природничого циклу. На різних етапах розвитку науки робилися спроби пояснити, як виникла людина на Землі та яке місце вона займає в системі природи. Дати переконливішу відповідь на ці дискусійні питання з використанням унаочнень допоможуть нові інноваційні технології навчання. Організація та застосування індивідуальної науково-дослідної роботи здатні значною мірою полегшити студентам сприйняття матеріалу в галузі антропологіч-

них знань [1, 4].

Основне призначення науково-дослідної роботи студентів з курсу «Антропологія» полягає у забезпеченні:

1) прищеплення студентам початкових систематичних навичок виконання теоретичних та практичних науково-дослідних робіт з антропології;

2) стійкого і ґрунтовного засвоєння антропологічних знань;

3) розвитку у студентів уяви, образного та аналітичного мислення, здатності до творчої роботи;

4) розширення творчого кола слухачів у процесі пізнання сутності людини;

5) вироблення вміння аналізувати і формувати відповідні висновки у системі антропологічних знань;

6) вміння залучати теоретичні знання для розв'язання нових практичних завдань з антропологічної дисципліни;

7) формування у студентів потреби та вміння самостійно поновлювати свої знання з антропології.

Науково-дослідна робота студентів з антропології виконується в позааудиторний час, в процесі якої поглиблено вивчається матеріал предмету під керівництвом викладача. Індивідуальні заняття проводяться з одним або кількома студентами за певним графіком. Зміст науково-дослідної роботи визначається робочою навчальною програмою курсу та методичними рекомендаціями викладача [3].

Даний вид позааудиторної індивідуальної роботи навчально-дослідницького характеру виконується в процесі вивчення матеріалу, що передбачений навчальною програмою, і завершується разом зі складанням підсумкового контролю з антропологічної дисципліни, в результаті чого також проводиться перевірка та оцінка отриманих знань.

На початку вивчення даного курсу студенти за власним бажанням вибирають форму і тему індивідуального науково-дослідного завдання за допомогою викладача. Форми завдань заздалегідь сплановані, що значно полегшує вибір студентів.

Науково-дослідна робота в процесі підготовки майбутніх спеціалістів органічно пов'язана з навчальним процесом і є його продовженням. Основними формами науково-дослідної роботи слухачів, які проходять навчальний курс «Антропологія» є:

1) підготовка наукового реферату;

2) написання конспекту з теми (модуля);

3) аналіз прочитаної наукової літератури з курсу;

4) складання бібліографічного опису;

5) розробка та виконання тестів;

6) підготовка конспектів уроків;

7) проведення досліджень по різних розділах даного курсу;

8) виконання дослідницької роботи на власну тему.

Кожна форма індивідуальної роботи студентів включає в себе широке розмаїття тем, за якими проводяться дослідження. Однією з найважливіших умов, за якої науково-дослідна робота студентів у вищих навчальних закладах буде найбільш ефективною, можна назвати правильно сформульовану та науково обґрунтовану організацію дослідження, в якому участь беруть також і викладачі. Вибір теми, мети, гіпотези, об'єкта і предмета вивчення та чітке дотримання студентами логіки та структури антропологічного дослідження забезпечать ефективність роботи.

Різні форми науково-дослідної роботи можна застосовувати у навчально-виховному процесі і з іншою метою: зацікавлення студентів, наукового вирішення певних завдань, вироблення досвіду наукової роботи, участі у наукових зібраннях. Ці чинники також відіграють важливу роль при підготовці кваліфікованих фахівців [2].

Враховуючи специфіку курсу «Антропологія», необхідно застосовувати широкий спектр тем досліджень у цій галузі, які б допомогли найбільш повно виявити переваги різних форм науково-дослідної роботи.

Розгляд матеріалів, що передбачені програмою цього навчального курсу, є досить складним для засвоєння студентами у традиційний спосіб. Ефективно розв'язати ці проблеми допоможе науково-дослідна методика навчання основ антропології.

Студенти, які займаються науково-дослідною роботою, не тільки здобувають знання з антропології, але й розвивають такі важливі для майбутньої дослідницької діяльності якості, як творче мислення, відповідальність та вміння відстоювати свою точку зору. Вона є невід'ємною складовою підготовки майбутнього фахівця в галузі антропологічних знань, а також сприяє значному підвищенню наукового і творчого рівня освіти у студентів [2].

Отже, організація різних форм науково-дослідної роботи студентів є досить важливою. Вона базується на кредитно-модульній системі та є невід'ємною частиною Болонського процесу. Ця складова, за умови її коректного використання, допоможе краще вивчити і зрозуміти біологічну, соціальну, психологічну, етнічну, історичну сутність людини; розвинути цілісну систему антропологічних знань; виховати інтерес до антропологічної дисципліни. Це значно покращить знання, вміння та навички, які набуваються при вивченні курсу «Антропологія», а головне, сприятиме зацікавленому, осмисленому сприйняттю навчального матеріалу і стимулюватиме до самостійної науково-дослідної діяльності.

Література

1. Гончар Т.П. Новітні інформаційні технології при вивченні екологічних основ антропогенезу / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Екологія: наука, освіта, природоохоронна діяльність». – К: Наук. світ, 2007. – С. 84 – 85.
2. Коваль А.А., Чечотіна С.Ю. Організація науково-дослідної роботи студентів / Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України». – Полтава: Астрія, 2007. – С. 247 – 249.
3. Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в Полтавському державному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 24 с.
4. Сергій Сегада . Антропологія. – К.: "Либідь", 2001.

ДИДАКТИЧНА ГРА „КРОСВОРД” ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ПОНЯТЬ

Галицька Н.Є. (Херсон)

Орієнтація навчально-виховного процесу на розвиток творчих здібностей – це один із гуманістичних принципів організації освіти сьогодення. Отже, розробка різноманітних технологій, що спрямовані на реалізацію зазначеного підходу і залучення майбутніх вчителів до знайомства з ними є актуальною проблемою на сучасному етапі реформування освітнього простору.

Особливе значення у розвитку творчих здібностей учнівської молоді дослідники надають ігровій діяльності. При цьому має місце розвиток мислення і формування творчого потенціалу.

Організація цієї діяльності є досить важливою для формування зазначених здібностей, у зв'язку з її генетично детермінованим характером. Фізіологі відносять ігрові рефлекс до групи безумовних рефлексів, тобто тих, що передаються спадково і не змінюються протягом індивідуального життя. Ці властивості надають ігровій діяльності могутній спадковий фундамент.

З педагогічної точки зору ігрова діяльність – це спосіб взаємодії об'єкта і суб'єкта навчальної діяльності, зумовлений грою, що веде до реалізації дидактичних задач і цілей навчання. Цей спосіб діяльності чітко виявляє різноманітні психічні риси, які надалі створюють основу для всебічного розви-